

BEEST

MELD JE AAN VOOR ONZE NIEUWSBRIEF

Zo blijf je op de hoogte van de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers en ontvang je leuke extra's, zoals prijsvragen, exclusieve aanbiedingen en leesfragmenten. Ook word je geïnformeerd over onze lezingen, signeersessies en over andere interessante bijeenkomsten die wij geregeld organiseren.

Aanmelden kan via www.amboanthos.nl/nieuwsbrief

PAUL KINGS NORTH BEEST

VERTAALD UIT HET ENGELS DOOR
NICOLETTE HOEKMEIJER

AMBO|ANTHOS AMSTERDAM

De vertaalster ontving voor deze vertaling een werkbeurs
van het Nederlands Letterenfonds

ISBN 978 90 263 3775 8

© 2017 Paul Kingsnorth

© 2017 Nederlandse vertaling Ambo | Anthos uitgevers,

Amsterdam en Nicolette Hoekmeijer

Oorspronkelijke titel *Beast*

Oorspronkelijke uitgever Faber & Faber

Omslagontwerp Roald Triebels, Amsterdam

Omslagillustratie © Alan Rogerson

Foto auteur © Navjoat Kingsnorth

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Het zou kunnen dat God zich niet heeft teruggetrokken maar is uitgewaaierd, zoals ook ons beeld en begrip van de natuur zijn uitgewaaierd, tot een weefsel van ziel en zintuigen zo groots en verfijnd, zo krachtig op een manier die we niet kennen, dat we slechts blindelings naar de rand kunnen tasten.

Annie Dillard

En waar we hadden gemeend een gruwel aan te treffen, zullen we een god aantreffen; waar we hadden gemeend elkaar van het leven te beroven, zullen we onszelf van het leven beroven; waar we hadden gemeend ons naar buiten te begeven, zullen we terugkeren bij de kern van ons eigen bestaan; waar we hadden gemeend alleen te zijn, zullen we ons verhouden tot de rest van de wereld.

Joseph Campbell

Ik stond tot aan mijn knieën in de rivier en de rivier was koud. Het water liep mijn laarzen in en trok door de stof van mijn broek omhoog, naar mijn kruis. Even later kon ik mijn voeten niet meervoelen, en nog weer later voelde ik mijn benen niet meer. De rivier zong en bleef zingen. Ik wil eruit klauteren, maar bleef staan. De pijn kroop op en wilde me insluiten, maar ik stond daar in die krachtige winterstroom en observeerde de pijn en na een poosje zakte hij weg, terug in het zingende water.

Het water daalde neer uit de wolken en trok door het zwarte veen en liep over het graniet en stroomde vervolgens door zijn bedding naar zee. Het water dat over mijn benen en voeten liep zou zich hier nooit meer vertonen maar de rivier zou altijd dezelfde blijven. Ik stapte in de vroege ochtend de rivier in en bleef daar staan totdat de zon zijn hoogste punt had bereikt. Ik liet mijn lichaam wegvoeren door het water om te zien wat zich erachter bevond. Ik liet me verdoven door de rivier en realiseerde me dat ik altijd al ver-

doofd was geweest. De hemel brak open, maar slechts op een kiertje. Daarachter school nog altijd iets waar ik niet bij kon.

Water, doornen, regen, zwarte aarde. Alle pijn is slechts een incident, een detail dat snel is vergeten. Ik kwam uit het oosten, uit het doodse drasland, vanwege alles wat daar groeide, alles wat er loerde in de donkere wateren. Ik liep door de straten, zat op de bankjes, ging door de draaideuren, praatte zonder ooit te luisteren, verkocht zonder ooit iets weg te geven. Overal waren stemmen en ik voegde mijn stem eraan toe en we spraken ons allemaal uit zonder iets te zeggen. Ik raakte verstrikt in verlangen, wat me wegvoerde van de verstilling die alles is. Ik zeg het hier nu dagelijks, als een gebed, als een offer: het is alles, het is alles, en soms vang ik er een glimp van op en dan ben ik willekeurig welke stormachtige wind die zich ooit heeft leeggeraad boven het zwart van de zee.

Uit het oosten ben ik gekomen, naar deze hoogte, teneinde te worden gebroken, verscheurd, verslagen, verpletterd. Ik ben gekomen om mezelf te meten met het grote niets. Ik ben gekomen om in de peilloze diepte te staren, er naakt in te springen, me naar beneden te storten te midden van de brokstukken van wie ik ooit was, me door de louterende diepte te laten verlossen van de engte waarin ik zwom. Teneinde leeg en wit boven te komen, met een kleine, scherpe

scherf van die leegte voorgoed in me vastgezet, want dat is het enige wat me ooit zou kunnen redden. Open zijn, angst toelaten, het niets voelen schrijven, eenzaam als de kille grond in de winter, eenzaam als de laatste walvis in de oceaan, verbijsterd zingend zonder een ander die ooit antwoord zal geven. Deze duisternis.

Dit is het enige leven.

Ik slaap slecht. Zodra ik mijn ogen sluit zie ik dingen. Oude dingen die door mijn mond naar buiten kruipen en de vrijheid vinden. De woeste gronden kenden bepaalde patronen en mijn beperkte geest kent bepaalde patronen, en mijn adem condenseert hier op de ruiten en als ik een voetafdruk op het erf achterlaat duurt het weken voor hij verdwijnt. 's Nachts zijn er bewegingen en ik kan ze niet plaatsen. Er stijgen merkwaardige dingen op zodra de bussen vol toeristen huiswaarts keren en de lichtjes van de boerderijen gelig opgloeien op de hellingen in de verte. Alle eeuwen vallen weg en ik bevind me in het gezelschap van iets wat geen tijd kent.

Vijf seizoenen zit ik hier nu al. Vijf seizoenen, maar niet eerder heb ik zo'n storm meegemaakt. Een paar uur geleden stond ik bij de deur en zag hoe het noodweer kwam opzetten over de hellingen van het drasland. De winter is hier een aanhoudende storm, duister en wervelend, rukwinden die aan je sjoeren, je naar beneden trekken. Maar deze storm is

heviger dan anders, luider, sterker. Bulderend trekt hij over de vlakten, als een wild beest dat de geur van bloed najaagt. De regen lijkt horizontaal, hij komt aanstormen vanuit het westen alsof hij ergens op de Atlantische Oceaan is gelanceerd. Hij wurmt zich in elke kier, elke opening, elke ruimte. Hij dringt door muren, door kieren bij deuren, bij ramen, hij komt van het dak waar ijzer en steen elkaar raken, hij perst zich door openingen waar het plastic wappert in de wind. Het bulderende geweld duurt nu een uur, nog niet eens zo heel veel langer, maar echt alles wordt nat. Ik heb handdoeken, dweilen en lappen in de open wonden en schrammen geduwd maar het blijft komen.

Ik denk dat er iets staat te gebeuren. Ik weet niet wat. Ik vraag me af of het zal gaan donderen, bliksemen. Bliksem trekt naar ijzer. Er zit ijzer in het dak, maar er zit ook ijzer in het diepe gesteente op de hei. Ik leef op en onder ijzer, overal zit metaal, metaal en lichaam en natte, donkere bomen. Ik kijk uit het raam en zie een gordijn van water op het erf, bij het hek, op het pad. De lucht is een ondoordringbaar zwart. Na de vorige storm zat het pad dat vanaf hier zo'n anderhalve kilometer door de heuvelkom naar de weg loopt, zo vol kuilen en diepe scheuren dat ik er nauwelijks nog kon lopen. Het was alsof iets het pad te lijf was gegaan. Als de wind je hier te pakken krijgt, smakt hij je tegen de grond, rukt de pannen van de daken en laat ze door de lucht suizen. Een

dergelijke regenval doet het water in de riviertjes zo snel stijgen dat het bruin en wit opschuimt en door de heuvelkommen naar de valleien kolkt waar de mensen zijn. En hier kleuren de stenen muren en stenen vloeren donker van het water, terwijl de regen door het dak komt, en hier begint het fornuis te sissen door de druppende regen. Ik ben ingesloten.

Vijf seizoenen. Dertien maanden. Dertien maanden en acht dagen. Ik vraag me af wat ze nu denken. Ik vraag me af hoe ze over mij denken. Al mijn dwingende gedoe, mijn terugtrekken uit de beklemming, uit de heftige gedachten en meningen, de visies en uitgangspunten aaneengesmeed door ongeduld en angst, die de wereld omspannen met onderwaterkabels en radiogolven, die door de lucht gonzen, van het ene brein naar het andere schieten, van regendruppel naar donderwolk springen, die de wereld aan elkaar lijmen, bulderend als een vloedgolf. Al die energie, die in slow motion wegsijpelt in de dichtgevroren lacune, die zich voor goed uitput zonder iets te hebben gerealiseerd, of zelfs maar iets te hebben geraakt, alles in het rond geslingerd. De uiteengevallen entropie waaruit niets is voortgekomen, de verspilde cellen, de lange dans die eindigt in stilte. Alle vingers, de handen naar mij uitgestrekt, klaar om mij vorm te geven.

Om me vorm te geven, of om me te koesteren?

Ik ben bang dat het dak het niet houdt. Toen ik vanuit het oosten blootvoets over de moor hierheen liep, zonder licht aan de hemel, trof ik het oude boerenerf donker en verlaten aan, het huis en de schuur galmend en bouwvallig, nat en verwaarloosd. Wat destijds voor een dak doorging was weinig meer dan een paar kromme golfplaten, omgebogen door de kracht der jaren. Verder slechts dakspanten vol houtworm die toegang boden tot het duister binnenin. Er stond nog wel een fornuis in de natte, desolate ruimte met haar tegelvloer en haar jaren van opgehoopte schimmel en onkruid, al zat alles onder de vogelpoep en de roest. Ik had niet geweten waarnaar ik op zoek was toen ik op zoek ging. Dit oude huis, dat zich in de drukkende nacht aan het drasland vastklampte, leek een uitnodiging.

Ik werkte hard om het vorm te geven en het me eigen te maken. Ik schraapte de vogelpoep van het fornuis, maakte de ramen schoon, vulde de gaten in het glas met wat ik maar kon vinden, boende de vloer, repareerde het slot van de deur dat ik had geforceerd om binnen te komen, lapte de schoorsteen op. Vervolgens klom ik enthousiast het dak op en spijkerde zo goed en zo kwaad als het ging de omgebogen golfplaten tegen de zachte balken. In de schuur zonder dak aan de andere kant van het binnenplaatsje van kasseien vond ik een stapel stugge, aangekoekte zakken kunstmest onder een laag rottend hooi. Ik sneed ze open en spreidde de zak-

ken samen met een oud teerkleed over de gaten in het dak, waarna ik alles vastbond met blauw nylon touw. Ik was trots, toen, op wat ik had klaargespeeld. Dit zou mijn huis worden, de plek waar ik in stilte zou wachten op het Iets. Maar vanavond is het niet voldoende. De kieren tussen de platen beginnen te lekken. Hier zijn kunstmestzakken niet tegen opgewassen. Het ijzer gaat op en neer, beukt als een hamer tegen de zwarte balken. Er scheurt van alles. Zo te horen komen er een paar spijkers los. Ik zit hier bij het fornuis, zonder op te kijken, probeer met pure wilskracht te voorkomen dat het water in mijn nek drupt.

Misschien is het zo weervoorbij.

Ik slaap niet zo best. Dat heb ik al gezegd, geloof ik. De laatste tijd slaap ik niet al te best. Ik weet niet waarom. Ik heb vreemde dromen. Lichtjes in de verte op zee, zwermen vliegende zwanen, bomen onder water, oude bomen. Afgelopen nacht droomde ik dat ik buiten op de heuvelrug hout sprokkelde en een haas onder een es deed opschrikken. Hij had een zandkleurige vacht, met een witte buik en zwartgepunte oren, hij was rank en scherp als de winter en er was iets vreemds met zijn ogen. Het leek net of het geen dierenogen waren maar mensenogen, en deze haas met die vreemde ogen stond daar maar, hij bleef staan en keek me indringend aan, alsof hij iets wilde zeggen, alsof hij me iets wilde vertellen, wilde beloven, me wilde waarschuwen ergens van weg te blijven.

Inmiddels ben ik eraan gewend geraakt. Overdag loop ik over de smalle paadjes in het drasland, ik ijsbeer wat over het erf, ik zit uren en uren in kleermakerszit in deze kamer, ik sta tussen de stevige doornstruiken en probeer de muziek in de wind te horen. 's Nachts droom ik. Ik vraag me af of het de lokroep is van thuis, het vlakke land dat me terug wil, of dat dit winterse drasland me aanvliegt. Dertien maanden is lang, met alleen de wind als gesprekspartner. In de nacht is er van alles wat je liever niet in je buurt wilt hebben. Sluipend door de geul, murmelend langs het steenmonument, schuifelend en stamelend in het bos. Misschien zit ik al te lang in deze droom. Misschien verlies ik mijn verstand.

Ik hoop het maar.

De wanden zijn nu doorweekt, het steen zweet, de vlek verspreidt zich over de vloer. Een sluipend zwart komt mijn kant op. Regen drupt op het fornuis, elke neerkomende druppel begint ziedend te sissen. Dit noodweer, dit noodweer. Het maakt alles kapot.

Maar het fornuis blijft loeien. Een paar regendruppels kunnen het niet deren. Hoe vaak heb ik hier niet gezeten en door het kapotte glas gekeken, de vlammen gezien, onbewogen. Ik heb elke dag in kleermakerszit op de koude vloer gezeten, zwiingend, heb gezien hoe het alledaagse een andere gedaante kreeg. Als je maar lang genoeg naar iets staart, wordt het angstaanjagend. Dingen in het vuur gooien, van

alles en nog wat verbranden enkel om je lichaam warm te houden, een vlammenzee over de aarde laten razen om het zelf warm te hebben en soepel te kunnen bewegen, gassen laten wervelen, deeltjes door de lucht laten dwarrelen, hout splijten met metaal, de grond doorklieven, de aarde blakeren, zoveel hitte produceren. Als ik het kon opbrengen, als ik sterk genoeg was, zou ik hier geen vuur maken. Als ik sterk genoeg was zou ik nooit eten, nooit praten, nooit nadenken of me verroeren, zou ik alleen maar zitten. Ik zou tweehonderd jaar lang in het licht zitten en dan zou ik het weten.

Er stijgt stoom op uit de tinnen ketel, de ijzeren bakpan staat op het fornuis en een driehoekje half bevroren boter begint langzaam uit te lopen, wat wil zeggen dat het ei bijna in de pan kan. Het is zondag, en elke zondag gun ik mezelf een ei. Verder leef ik op brood, aardappels, bonen, water en zwarte thee. Ik mag van mezelf een chocoladereep per maand, al zit dat me soms wel dwars. De heilige Antonius wist in de woestijn te overleven op zout, brood en water. Maar ik heb deze traktatie verdiend en ik laat haar me niet ontzeggen, noodweer of niet. Ik heb honger. Ik rammel.

Ik vraag me af of ik niet beter terug kan gaan. Terug naar het oosten, om hun te tonen wat ik hier heb gevonden. Maar wat zouden zij ermee aan moeten? Ze zouden niets weten te zeggen en ik zou niet weten hoe ik het hun zou moeten ver-

tellen. Ze zouden in een kringetje om me heen komen staan, met ontblote tanden, als apen op de savanne. Voor hen is alles een prooi, is alles klei die ze met hun handen kunnen kneden, ze willen alles opeten, vermalen met hun kaken en zich vervolgens terugtrekken. Ik was daar een ding, een voorwerp, een verzameling functies, een archief van gegevens die door anderen waren verzameld, een bougie in een universeel mechanisme, een meningenmachine, ik bestond uit plastic en bamboestokken en zwarte vuilniszakken, ik bewoog me alsof ik een mens was en alsof ik in leven was, maar geen van beide was waar. Ik kon binnen een paar tellen alles aan de weet komen en tegelijkertijd wist ik helemaal niets.

Nee. Ik moet op plekken zijn waar het licht binnenvalt, waar nauwelijks mensen rondlopen, waar nog altijd oude geesten murmelen in heggen en steenmonumenten. Maar hoelang blijf ik hier, en wanneer zal dat duidelijk zijn? Wanneer ga ik terug? Ga ik ooit terug, en als ik niet terugga, wat zegt dat dan over mij? Wat zegt dat over dit alles?

Ze worden zo snel groot. Dat zegt iedereen. Voor je het weet zijn ze vertrokken.

Maar blijven was uitgesloten. Dat weet ik heel zeker. Blijven was uitgesloten en terugkeren is uitgesloten, totdat het klaar is. Wanneer dat is merk ik vanzelf. Ik zal een teken krijgen, een bepaald gevoel. Er zal me van alles duidelijk wor-

den. En als ik terugga, als ik het hun vertel, als ik het hun toon, zullen ze me vergeven. De dingen die ik heb gezien. Alle heiligen zijn ervoor weggelopen. Alle godvruchtige mensen, alle profeten, ze zijn er allemaal voor weggelopen. Dat wordt er nooit bij verteld. Er wordt nooit bij verteld wat ze hebben achtergelaten, wie ze hebben achtergelaten, wat er moest sneuvelen. Dat deel van het verhaal wordt altijd onder het tapijt geveegd, maar het is belangrijker dan wat ook. Het is de radicale breuk waarmee alles begint.

Ik heb hen ook verlost. Ik heb hun hun vrijheid geschonken. Ooit zullen ze me dankbaar zijn.

Daar gaat het! Daar gaat het teerkleed. Zo te zien zit de ene kant nog vast, maar de rest flappert in de lucht als een soort reusachtige prehistorische vogel en slaat tegen het dak, waardoor de golfplaten nog losser komen te zitten. Er zit een godvergeten groot gat dat zich opent en sluit in de wind en de regen komt met bakken naar beneden, gutst naar binnen. Ik kan niet meer tegen die regen, kan er gewoon niet meer tegen, echt niet. Ik heb het gehad met het noodweer, met al het noodweer, al het onweer, al het lawaai, alles wat over me neerdaalt.

Ik moet iets doen. Ik ga iets doen, ik ga echt iets doen als de storm niet tot bedaren komt. Ik kijk het nog vijf minuten aan, vijf minuten, wacht nog even af of de storm gaat liggen, of de regen afneemt. Ik wil het dak niet op. Maar als ik te

lang wacht is straks alles weg en ben ik weer terug bij af.

Misschien gaat de storm nooit meer liggen. Waarom zou hij ook? Waarom zou hij het me makkelijk maken? Ik wilde toch zo graag uitdagingen? Daarvoor ben ik hiernaartoe gegaan, daarvoor ben ik hiernaartoe gezonden. Voor iedereen komt er een dag, een moment, slechts één keer in ons leven, en we weten heel goed wanneer dat moment zich aandient, of we het nou onder ogen willen zien of niet. Op die dag daalt er iets in ons neer, of stijgt er iets in ons op, een ongekende verstillings, een mateloze kleur, een bodemloze put van alles en niets, een evenwicht, een langgerekt moment waarin er geen enkel verlangen is, geen verleden en geen toekomst, niets wat zal zijn of ooit is geweest. Alles in het bestaan heeft naar dit moment geleid maar je kunt wel vergeten dat je het ooit te pakken zult krijgen zolang je gewoon blijft waar je bent en over de stoeptegels loopt en onderuitgezakt in de kantoren hangt en blikjes koopt in kleine supermarktjes en in de rij staat voor de kassa en in de regen op de bus wacht.

Wat is dit? Is het een minuscuul deeltje van het grote mysterie? Is dit wat sommigen God noemen? Blijkt God uiteindelijk geen geest te zijn, geen heer, koning, afspiegeling van het menselijk ego, leermeester, beloner en bestraffer, regelaar, wetgever? Blijkt God uiteindelijk niet te zijn zoals jij en ik, en dat ook nooit te zijn geweest, blijkt God een leemte,